

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา: เงินได้พึงประเมิน

บทเรียนที่ 2 - สารการเรียนรู้
และประเภทของเงินได้

ผู้สอน: นางอรุรา ธานีณรงค์
สาขาวิชาการบัญชี
วิทยาลัยการอาชีพหลังสวน

ความหมายของ 'เงินได้พึงประเมิน'

เงินได้อันเข้าลักษณะที่ต้องนำมาเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ไม่ใช่แค่ 'เงินสด'!
อาจเป็นตัวเงิน ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่น

5 รูปแบบของเงินได้พึงประเมิน

รูปแบบที่ 1: เงิน (Money)

กฎการแลกเปลี่ยน

เงินตราต่างประเทศ -> แปลงเป็นเงินบาท
โดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนของธนาคารพาณิชย์
หรือ ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตัวอย่าง: ไทม์ไลน์เงินเดือน

เคสตัวอย่าง: เงินเดือนนายเก่ง (เกณฑ์เงินสด - Cash Basis)

- ทำงานปี 2566: **11 เดือน** (เริ่ม ก.พ. - ธ.ค.)
- รับเงินเดือน ธ.ค. 66: จ่ายจริงวันที่ 1 ม.ค. 2567
- สรุปเงินได้ปี 2566: **คิดแค่ 10 เดือนที่ได้รับเงินจริง!**
(10 x 20,000 = 200,000 บาท)

รูปแบบที่ 2 และ 3: ทรัพย์สินและผลประโยชน์ (Property & Benefits)

ทรัพย์สิน (Property)

ทรัพย์สิน: บ้าน, รถยนต์, ทองคำ, รางวัลชิงโชค, หุ้น

วิธีคิดมูลค่าหุ้น:

- ในตลาดหลักทรัพ์: ราคาเฉลี่ย/ราคาขายทั่วไป
- นอกตลาด: ราคาบัญชี/ราคาขาย

ผลประโยชน์ (Benefits)

ผลประโยชน์: สิ่งที่ไม่ใช่เงิน/ทรัพย์สิน แต่ตีค่าเป็นเงินได้

ตัวอย่าง: นายจ้างให้อยู่บ้านฟรี
(คำนวณประโยชน์เพิ่ม 20% ของเงินเดือน ไม่รวมโบนัส)
หรือ นายจ้างจ่ายค่าเช่าบ้านให้ผู้บริหาร

รูปแบบที่ 4 และ 5: ภาษีที่ผู้อื่นออกให้ และ เครดิตภาษี (Tax Paid & Tax Credits)

รูปแบบ 4: เงินค่าภาษีอากรที่
ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้
ถือเป็นเงินได้

ได้รับเครดิตภาษี (YES)

- เงินปันผล/ส่วนแบ่งกำไรจาก
นิติบุคคล
- ผู้มีเงินได้มีภูมิลำเนาในไทย

ไม่ได้รับเครดิตภาษี (NO)

- ส่วนแบ่งกำไรจากกองทุนรวม
(Mutual Fund)
- ปันผลจากสถาบันการเงิน
เฉพาะกิจ
- ปันผลจากกิจการที่ได้ BOI

มาตรา 40: เงินได้พึงประเมิน 8 ประเภท (The 8 Categories of Income)

ทำไมต้องแบ่งเป็น 8 ประเภท?

เพื่อความยุติธรรมในการหักค่าใช้จ่าย!
เงินได้แต่ละประเภทมีต้นทุนและความ
ยากง่ายในการหามาต่างกัน กฎหมาย
จึงกำหนดสิทธิหักค่าใช้จ่ายต่างกัน

ประเภทที่ 1 (มาตรา 40(1)): การจ้างแรงงาน (Employment)

●	เงินเดือน ค่าจ้าง โบนัส
●	เบี้ยเลี้ยง เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ
●	เงินค่าเช่าบ้านจากนายจ้าง
●	นายจ้างจ่ายชำระหนี้แทนให้
●	ประโยชน์อื่นๆ เช่น อาหารฟรี

ประเภทที่ 2 (มาตรา 40(2)): หน้าที่/ตำแหน่งงาน และรับทำงานให้ (Duties & Services)

ค่านายหน้า, ค่าธรรมเนียม, เบี้ยประชุม

	Type 1 (การจ้างแรงงาน)	Type 2 (รับทำงานให้)
ลักษณะงาน	นายจ้างสั่งการ/ควบคุม	ทำด้วยตนเอง อิสระกว่า
ความสม่ำเสมอ	ประจำ	ชั่วคราวหรือเป็นครั้งคราว
ความสำเร็จ ของงาน	จ่ายตามเวลา	จ่ายเมื่อทำสำเร็จ

ประเภทที่ 3 (มาตรา 40(3)): สิทธิและทรัพย์สินทางปัญญา (Intellectual Property & Rights)

ค่าแห่งก๊อดวิลล์ (Goodwill):

มูลค่าธุรกิจที่สูงกว่าทรัพย์สิน (ชื่อเสียง/สิทธิพิเศษ)

ลิขสิทธิ์ (Copyrights):

สิทธิบัตร สิทธิอย่างอื่น

เงินปี / เงินรายปี (Annuities):

- เงินราชการจ่ายให้พระบรมวงศานุวงศ์
- เงินได้จากพันธบัตร นิติกรรม หรือคำพิพากษาศาล (ได้มาโดยไม่ต้องลงทุน/ลงแรง)

ประเภทที่ 4 (มาตรา 40(4)): การลงทุนและดอกผล (Investment Income)

ดอกเบี้ย (Interest)

เงินปันผล (Dividends)

เงินส่วนแบ่งกำไร
(Profit Sharing)

ผลประโยชน์จากการลงทุน
(Capital Gains)

เงินลดทุน / เงินเพิ่มทุน

ประเภทที่ 5 และ 6: ค่าเช่า และ วิชาชีพอิสระ (Rental & Liberal Professions)

ประเภทที่ 5 (Rental Income)

ประเภทที่ 5:

- ให้เช่าทรัพย์สิน (Rental income)
- ผิดสัญญาเช่าซื้อ / ซื้อขายเงินผ่อน (Breach of hire-purchase contracts)

ประเภทที่ 6 (Liberal Professions)

1. กฎหมาย

2. ประกอบโรคศิลปะ

3. วิศวกรรม

4. สถาปัตยกรรม

5. การบัญชี

6. ประณีตศิลปกรรม

ประเภทที่ 7 (มาตรา 40(7)): รับเหมา (Contracting)

เงื่อนไขสำคัญ:
ผู้รับเหมาต้อง
“จัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญ”
นอกจากเครื่องมือ!
ถ้าให้แค่แรงงาน = ไม่ใช่ประเภทที่ 7
(อาจเป็นประเภท 2)

ตัวอย่าง: ผู้รับเหมาสร้างตึกแถวด้วยทุนตัวเองบนที่ดินคนอื่น แล้วได้สิทธิการเช่า ถือเป็นเงินได้ประเภทที่ 7

ประเภทที่ 8 (มาตรา 40(8)): ธุรกิจ พาณิชยกรรม และอื่นๆ (Business, Commerce & Others)

 การธุรกิจ / พาณิชยกรรม:
ซื้อขาย แลกเปลี่ยน ธนาคาร

 การอุตสาหกรรม:
ผลิตสินค้า

 การเกษตรกรรม:
เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์

 การขนส่ง:
บก เรือ อากาศ

 การขายอสังหาริมทรัพย์

‘การอื่น’ (Other income)
เช่น เงินได้จากการพนัน รางวัลต่างๆ ที่ไม่เข้าข่าย 1-7

สรุปภาพรวม: โครงสร้างเงินได้พึงประเมิน

มาในรูปแบบไหน?

5 รูปแบบ
(เงิน, ทรัพย์สิน,
ประโยชน์,
ภาษีออกให้,
เครดิต)

**Tax
Bucket**

จัดอยู่ในหมวดใด?

8 ประเภท
(เพื่อกำหนดสิทธิ
หักค่าใช้จ่าย)

เข้าใจที่มา และแยกประเภทให้ถูก คือหัวใจของการคำนวณภาษี!